

**Informacje z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału
Banku Spółdzielczego w Grodzisku Wielkopolskim
według stanu na dzień 31.12.2015 roku**

Grodzisk Wielkopolski, czerwiec 2016r.

Spis treści:

Str.

I.	Informacje ogólne	3
II.	Cele i zasady polityki zarządzania poszczególnymi ryzykami	3
	1. Zarządzanie ryzykiem w Banku	3
	2. Pomiar, monitorowanie ryzyka i system raportowania.	13
	3. Metody ograniczania ryzyka	16
III.	Fundusze własne	17
IV.	Adekwatność kapitałowa	18
V.	Ryzyko kredytowe	19
VI.	Ryzyko kredytowe do wyliczania kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem	20
VII.	Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym	20
VIII.	Ryzyko stopy procentowej dla pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego	21
IX.	Ryzyko płynności	22
X.	Wymogi kapitałowe na kwoty ekspozycji sekurytyzacyjnych ważone ryzykiem	22
XI.	Informacja nt. ryzyka operacyjnego	22
XII.	Polityka zmiennych składników wynagradzania	24
XIII.	Dźwignia finansowa	26
XIV.	Informacje końcowe	27

I. Informacje ogólne

1. Bank Spółdzielczy w Grodzisku Wielkopolskim z siedzibą w Grodzisku Wielkopolskim ul. Chopina 1, przedstawia informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej wg stanu na dzień 31.12.2015 roku.
Bank udostępnia informacje osobom zewnętrznym, w szczególności klientom Banku oraz uczestnikom rynków finansowych z roczną częstotliwością, w terminie pokrywającym się z terminem publikacji sprawozdań finansowych. Zebranie Przedstawicieli, na którym zatwierdzono roczne sprawozdanie finansowe odbyło się 10 czerwca 2016 r.
2. W 2015 roku BS w Grodzisku Wielkopolskim prowadził działalność poprzez:
Centralę w Grodzisku Wielkopolskim, ul. Chopina 1,
Filię w Wielichowie, ul. Grodziska 8,
Filię w Opałenicy, ul. Poznańska 40,
Filię w Granowie, ul. Sportowa 4,
Punkt kasowy w Grodzisku Wielkopolskim, os. Wojska Polskiego 18 B,
Punkt kasowy w Grodzisku Wielkopolskim, ul. Żwirki i Wigury 1.
Działalność operacyjna prowadzona była również za pośrednictwem bankowości internetowej.
3. BS w Grodzisku Wielkopolskim na dzień 31.12.2015 roku nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.

II. Cele i zasady polityki zarządzania poszczególnymi ryzykami

1. Zarządzanie ryzykiem w Banku.

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest w oparciu o opracowane w formie pisemnej wewnętrzne regulacje:

- a) strategię do wszystkich materialnych ryzyk na jakie Bank jest i może być narażony;
- b) polityki do wszystkich ryzyk, które Bank uznał za istotne;
- c) instrukcje, które odnoszą się do zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka i które Bank w strategiach określił jako istotne.

Strategie i Polityki zarządzania ryzykami wymagają zatwierdzenia przez Radę Nadzorczą

Strategie zarządzania poszczególnymi ryzykami określają:

- a) definicję ryzyka;
- b) analizę istotności ryzyka na podstawie przyjętych w Banku kryteriów uznawania ryzyka za istotne;
- c) cele strategiczne Banku;
- d) w przypadku ryzyk uznanych za istotne ogólny podział obowiązków.

Polityki określają:

- a) definicję ryzyka;
- b) poziom apetytu na ryzyko;

c) główne zamierzenia Banku w celu ograniczania poziomu ryzyka.

Instrukcje zawierają:

- a) podział obowiązków i odpowiedzialności pracowników, stosownie do struktury organizacyjnej Banku;
- b) zasady współpracy jednostek organizacyjnych Banku;
- c) zasady zarządzania ryzykami bankowymi, w tym:
 - identyfikowania ryzyka,
 - pomiaru ryzyka,
 - monitorowania ryzyka,
 - kontroli ryzyka
- d) zasady ograniczania ryzyka;
- e) zasady ustalania limitów i wyznaczania ich wielkości

Przyjęte przez Bank procedury podlegają regularnej weryfikacji w celu dostosowania ich do zmian profilu ryzyka Banku i otoczenia gospodarczego, w którym Bank działa.

Ryzyko kredytowe

Cele strategiczne Banku w zakresie ryzyka kredytowego:

- 1) utrzymanie stabilnego i zrównoważonego pod względem jakości i ilości portfela kredytowego;
- 2) stałe doskonalenie jakości obsługi klienta;
- 3) ograniczenie ryzyka kredytowego Banku;
- 4) rozwijanie działalności handlowej oraz inwestycyjnej w granicach zatwierdzonych przez Zarząd i Radę Nadzorczą, przy założeniu zachowania bezpieczeństwa finansowego Banku, postanowień nadzorczych rekomendacji i adekwatności kapitałowej.

W procesie zarządzania ryzykiem kredytowym:

Rada Nadzorcza:

- 1) zatwierdza założenia strategii zarządzania ryzykiem kredytowym;
- 2) sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem kredytowym oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność.

Zarząd - odpowiada za:

- a) zorganizowanie skutecznego procesu zarządzania ryzykiem kredytowym poprzez wskazanie osób i jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za realizację zadań związanych z ryzykiem kredytowym oraz narzędzi do pomiaru i monitorowania ryzyka kredytowego;
- b) nadzór nad efektywności tego procesu;
- c) wdrożenie strategii zarządzania ryzykiem kredytowym i w związku z tym wprowadza:
 - procedury zarządzania ryzykiem kredytowym,
 - limity ograniczające ryzyko kredytowe
- d) opracowanie, wprowadzenie i aktualizację polityki zarządzania ryzykiem kredytowym.

Komitet Kredytowy:

- 1) uczestniczy w procesie opiniowania transakcji kredytowych oraz ich klasyfikacji pod kątem ryzyka ponoszonego przez Bank;
- 2) przedstawia propozycje osobom lub organom podejmującym decyzję kredytową.

Komitet Zarządzania Ryzykami:

- 1) opiniuje zarządzanie ryzykiem kredytowym w Banku

Zespół ds. ryzyk i analiz:

- 1) analizuje i monitoruje strukturę kredytów Banku w aspekcie ponoszonego ryzyka kredytowego oraz kontroluje przestrzeganie przyjętych w tym zakresie limitów ograniczających ryzyko kredytowe;
- 2) projektuje zasady i politykę zarządzania ryzykiem kredytowym w zakresie pomiaru, raportowania, limitowania i kontroli ryzyka kredytowego;
- 3) przygotowuje propozycje limitów ograniczających ryzyko kredytowe;
- 4) sporządza raporty dla kierownictwa Banku i Rady Nadzorczej dotyczące ekspozycji Banku na ryzyko kredytowe;
- 5) opiniuje wnioski kredytowe od kwoty 100.000,00 zł, które nie podlegają opinii Komitetu Kredytowego;
- 6) uczestniczy w procesie niezależnego przeglądu i klasyfikacji należności.

Wydział Kredytów, Zespół ds. kredytów i pożyczek:

- 1) uwzględnia w polityce handlowej działania mające na celu zapewnienie stabilnych źródeł finansowania zgodnie z planowanym rozwojem akcji kredytowej;
- 2) opracowuje, modyfikuje i monitoruje funkcjonowanie produktów kredytowych;
- 3) przygotowuje projekt polityki kredytowej Banku.

Kierownicy Filii Banku:

odpowiadają za identyfikację ryzyka kredytowego poszczególnych kredytobiorców, w tym ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz detalicznych ekspozycji kredytowych w ramach danej jednostki.

Ryzyko koncentracji

Cele strategiczne Banku w zakresie ryzyka koncentracji:

- 1) dążenie do poprawy wskaźników koncentracji w celu utrzymywania ich na poziomie nie przekraczającym ustalonych limitów;
- 2) utrzymanie profilu ryzyka koncentracji w banku na poziomie nie wyższym niż akceptowany;
- 3) prowadzenie działań mających na celu zabezpieczenie ryzyka koncentracji w ramach prawidłowego zarządzania aktywami i pasywami;

- 4) wyznaczenie limitów nie zezwalających na zaangażowanie powyżej akceptowanego poziomu ryzyka.

W procesie zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań:

Rada Nadzorcza:

- 1) zatwierdza założenia strategii zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań;
- 2) sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność.

Zarząd - odpowiada za:

- a) zorganizowanie skutecznego procesu zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań oraz nadzór nad efektywnością tego procesu;
- b) wdrożenie strategii zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań;
- c) ustalenie adekwatnego poziomu ryzyka w stosunku do limitu określonego w ICAAP.

Komitety Zarządzania Ryzykami:

- 1) opiniuje zarządzanie ryzykiem koncentracji zaangażowań w Banku;

Zespół ds. ryzyk i analiz:

- 1) dokonuje pomiaru i monitoruje poziom ryzyka koncentracji zaangażowań,
- 2) raporty z analiz przedstawia organom Banku, zgodnie z SIZ;

Ryzyko płynności

Cele strategiczne Banku w zakresie ryzyka płynności obejmują:

- 1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- 2) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji;
- 3) utrzymywanie przez Bank aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni.

W procesie zarządzania ryzykiem płynności w Banku uczestniczą:

Rada Nadzorcza:

- 1) w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem płynności w Banku;
- 2) zatwierdza cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem płynności, zawarte w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem;
- 3) ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem płynności na podstawie okresowej, syntetycznej informacji na temat poziomu ryzyka, na jakie narażony jest Bank.

Zarząd :

- 1) zapewnia skuteczne działanie systemu zarządzania ryzykiem płynności;
- 2) zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem płynności;
- 3) wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację zasad, o których mowa w pkt 2;
- 4) odpowiada za utrzymanie ryzyka płynności na poziomie nie przekraczającym poziomu akceptowalnego przez Radę Nadzorczą- wyrażonego apetytem i tolerancją na ryzyko.

Zespół ds. ryzyk i analiz – komórka monitorująca ryzyko płynności, wykonująca zadania związane z:

- 1) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem niniejszej procedury oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka płynności oraz poziomu limitów;
- 2) zgłasza potrzebę zmian w polityce płynnościowej Banku;
- 3) zapewnieniem zgodności niniejszej procedury ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem;
- 4) proponowaniem wysokości przyjętych limitów;
- 5) dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka, w tym płynności średnio i długoterminowej, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych, pogłębioną analizą płynności długoterminowej;
- 6) analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka płynności;
- 7) monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów;
- 8) oceną poziomu ryzyka płynności;
- 9) wyznaczaniem nadzorczych miar płynności oraz wskaźników LCR i wewnętrznego NSFR;
- 10) oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko płynności;
- 11) opracowywaniem scenariuszy sytuacji kryzysowych;
- 12) opracowuje propozycje rekomendacji wydawanych przez Zarząd Banku dla komórki zarządzającej mające na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka płynności Banku;
- 13) sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej.

Główny Księgowy – komórka zarządzająca ryzykiem płynności, wykonująca zadania związane z:

- 1) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem niniejszej procedury oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w zakresie zarządzania płynnością dzienną, bieżącą i krótkoterminową;
- 2) optymalnym zarządzaniem środkami Banku oraz wywiązywaniem się Banku z zawartych umów, w tym zagospodarowywaniem nadwyżek środków.

Pozostałe komórki lub osoby odpowiedzialne za:

- 1) kontrolę i utrzymywanie limitów kasowych;
- 2) sporządzanie wykazu kredytów do ewentualnej odsprzedaży na potrzeby Planu awaryjnego;
- 3) przekazywanie do komórki zarządzającej informacji niezbędnych do sporządzania prognozy przepływów pieniężnych, zgodnie z zasadami opisanymi w § 15.

Bank jest zrzeszony w Zrzeszeniu SGB oraz jest uczestnikiem Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB. Bank Zrzeszający wykonuje na rzecz Banku m.in. rozliczeń pieniężnych, prowadzi rachunek bieżący oraz rachunek rezerwy obowiązkowej, udziela kredytów (w rachunku bieżącym, rewolwingowych), prowadzi rachunek Minimum Depozytowego, gromadzi nadwyżki środków płynnościowych.

Bank w ramach zrzeszenia jest zobowiązany do posiadania wystarczającej ilości środków na rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym lub niewykorzystanej kwoty kredytu w rachunku bieżącym, które zabezpieczą wypływy z rachunku bieżącego na koniec dnia operacyjnego.

Bank ma obowiązek w ramach Systemu Ochrony SGB utrzymywania środków na rachunku Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym. Celem utworzenia Minimum Depozytowego jest stworzenie skutecznego mechanizmu zapewnienia płynności Uczestników Systemu Ochrony, a w szczególności zabezpieczenia płynności bieżącej.

Dodatkowe zabezpieczenia płynności funkcjonujące w zrzeszeniu:

- Bank może skorzystać w Banku Zrzeszającym z kredytu w rachunku bieżącym oraz kredytu rewolwingowego.
- Bank jako uczestnik Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB w uzasadnionych przypadkach może uzyskać pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego.

Uczestnicy tworzą w Spółdzielni fundusz Pomocowy, którego celem jest finansowanie zadań Spółdzielni w zakresie udzielania pomocy finansowej Uczestnikom, mającej na celu zapewnienie płynności oraz poprawę ich wypłacalności i zapobieżenie upadłości. W ramach Funduszu Pomocowego wyodrębnia się część środków w wysokości 20% Funduszu Pomocowego, która jest dostępna dla Uczestników niezwłocznie po zgłoszeniu Spółdzielni problemów z płynnością lub wypłacalnością przez Uczestnika.

Każdy Uczestnik zobowiązuje się zapewnić źródła finansowania Funduszu Pomocowego, zgodnie z Umową Systemu Ochrony.

Do technik ograniczania ryzyka płynności w ramach Systemu Ochrony SGB można zaliczyć:

- utrzymywanie minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym;
- systematyczne przeprowadzanie audytu systemu zarządzania ryzykiem płynności przez pracowników jednostki zarządzającej systemem ochrony;
- pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego.

Ryzyko stopy procentowej

Cele strategiczne Banku w zakresie ryzyka stopy procentowej:

- 1) utrzymanie zmienności wyniku odsetkowego w granicach niezagrażających realizacji planu finansowego i adekwatności kapitałowej Banku;
- 2) utrzymanie profilu ryzyka stopy procentowej w Banku na poziomie nie wyższym niż akceptowany;
- 3) minimalizacja ryzyka związanego z możliwością wystąpienia niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych i negatywnym wpływem tych zmian na sytuację finansową Banku;
- 4) zidentyfikowanie podstawowych zagrożeń związanych z ryzykiem stopy procentowej z jednoczesnym zastosowaniem odpowiednich metod zarządzania tym ryzykiem mających na

celu eliminację zagrożeń nierównomiernej reakcji różnych pozycji bilansowych na zmiany stóp procentowych, a przez to na różny poziom zmian przychodów i kosztów, co w konsekwencji ma pozwolić utrzymać zdolność do wywiązywania się w sposób optymalny z bieżących i przyszłych zobowiązań bilansowych jak i pozabilansowych, przy zapewnieniu pożądanego wyniku finansowego oraz realnej wartości posiadanych kapitałów.

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej:

Rada Nadzorcza:

- 1) zatwierdza założenia strategii zarządzania ryzykiem stopy procentowej;
- 2) sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowanego ryzyka stopy procentowej, ze strategią i planem finansowym Banku;
- 3) sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem stopy procentowej oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność.

Zarząd:

- 1) odpowiada za:
 - a) zorganizowanie skutecznego procesu zarządzania ryzykiem stopy procentowej oraz nadzór nad efektywnością tego procesu;
 - b) wdrożenie strategii zarządzania ryzykiem;
 - c) opracowanie, wprowadzenie i aktualizację polityki zarządzania ryzykiem stopy procentowej;
- 2) zatwierdza procedury i limity ograniczające ryzyko stopy procentowej w skali Banku;
- 3) ustala oprocentowanie dla produktów znajdujących się w ofercie Banku.

Komitet Zarządzania Ryzykami:

- 1) opiniuje zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w Banku;

Zespół ds. ryzyk i analiz:

- 1) dokonuje pomiaru i monitorowania ryzyka;
- 2) monitoruje i przygotowuje projekty procedur zarządzania ryzykiem stopy procentowej;
- 3) analizuje procedury pomiaru, raportowania, limitowania i kontroli ryzyka stopy procentowej;
- 4) przygotowuje propozycje limitów ograniczających ryzyko stopy procentowej;
- 5) inicjuje wprowadzanie i rozwijanie narzędzi wspomagających zarządzanie ryzykiem;
- 6) sporządza raporty i przedstawia je odpowiednim komórkom Banku.

Ryzyko walutowe

Cele strategiczne w zakresie działalności walutowej obejmują:

- 1) obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;
- 2) zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku Zrzeszającego;
- 3) minimalizowanie ryzyka walutowego.

W procesie zarządzania ryzykiem walutowym w Banku uczestniczą:

Rada Nadzorcza:

- 1) w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem walutowym w Banku;
- 2) zatwierdza cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem walutowym, zawarte w obowiązującej w Banku Strategii zarządzania ryzykiem;
- 3) ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem walutowym na podstawie okresowej, syntetycznej informacji na temat poziomu ryzyka, na jakie narażony jest Bank.

Zarząd:

- 1) zapewnia skuteczne działanie systemu zarządzania ryzykiem walutowym;
- 2) zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem walutowym;
- 3) wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację zasad, o których mowa w pkt 2;
- 4) dokonuje oceny ryzyka walutowego;
- 5) odpowiada za utrzymanie ryzyka walutowego na poziomie nie przekraczającym poziomu akceptowalnego przez Radę Nadzorczą.

Zespół ds. ryzyk i analiz – komórka monitorująca ryzyko walutowe, wykonuje zadania związane z:

- 1) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem niniejszych zasad oraz przygotowywaniem propozycji zmian zasad dla Zarządu, w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka walutowego oraz poziomu limitów;
- 2) zapewnieniem zgodności niniejszych zasad ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem;
- 3) wyliczeniem bieżącej pozycji walutowej Banku;
- 4) proponowaniem wysokości przyjętych limitów;
- 5) dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka w tym przeprowadzaniem testów warunków skrajnych;
- 6) analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka walutowego;
- 7) monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów;
- 8) oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko walutowe;
- 9) opracowywaniem scenariuszy sytuacji kryzysowych w zakresie poziomu kursów walutowych oraz badaniem scenariuszy skrajnych warunków;
- 10) sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej;
- 11) składaniem propozycji zmian poziomu kursów walutowych Banku;
- 12) monitorowaniem zmian kursów walut w tabelach i archiwizowaniem tabel kursów walutowych.

Główny Księgowy – komórka zarządzającą ryzykiem walutowym, wykonująca zadania związane z:

- 1) zarządzaniem ryzykiem walutowym;
- 2) zarządzaniem rachunkami walutowymi nostro Banku w Banku Zrzeszającym;
- 3) obsługą transakcji walutowych;
- 4) przestrzeganiem limitów w zakresie ryzyka walutowego;
- 5) realizowaniem decyzji członka Zarządu dotyczących lokowania nadwyżek środków

walutowych;

- 6) utrzymywaniem pozycji walutowej Banku na poziomie zgodnym z obowiązującymi limitami;
- 7) ustalaniem kursów walut (tabele kursowe);
- 8) ustalaniem kursów negocjowanych;
- 9) przestrzeganiem limitów związanych z kupnem lub sprzedażą walut obcych zawartych przez upoważnionych pracowników.

Zespół księgowy odpowiada za ewidencjonowanie i rozliczanie transakcji walutowych.

Ryzyko operacyjne

Cele strategiczne w zakresie ryzyka operacyjnego:

- 1) minimalizowanie strat z tytułu ryzyka operacyjnego;
- 2) usprawnianie działań prowadzonych przez Bank;
- 3) zapobieganie powstawania zagrożeń o charakterze katastroficznym lub zagrażających utratą ciągłości działania Banku.

W procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym :

Rada Nadzorcza:

- 1) sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność;
- 2) sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie:
 - a) podejmowanego ryzyka ze strategią i planem finansowym Banku;
 - b) zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku;
- 3) weryfikuje i ocenia kompetencje członków Zarządu dotyczące zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Zarząd:

- 1) odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz monitorowanie efektywności tego procesu;
- 2) wprowadza strukturę organizacyjną, zapewniającą niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej podejmowaniem ryzyka przez Bank.

Komitet Zarządzania Ryzykami:

- 1) opiniuje zarządzanie ryzykiem operacyjnym w Banku.

Komórka ds. zarządzania ryzykiem operacyjnym

- 1) opracowuje i aktualizuje metodykę zarządzania ryzykiem operacyjnym, inicjuje wprowadzanie oraz rozwijanie narzędzi wspomagających zarządzanie ryzykiem;
- 2) dokonuje pomiaru i raportuje ryzyko operacyjne odpowiednim komórkom Banku;

Kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych

- 1) odpowiadają za identyfikację ryzyka operacyjnego;

- 2) podejmują działania ograniczające potencjalne zagrożenia w obszarze ryzyka operacyjnego oraz łagodzące negatywne skutki zrealizowania tego ryzyka.

Pracownicy Banku

- 1) zobowiązani są do przekazywania informacji o incydentach i zdarzeniach operacyjnych.

Ryzyko kapitałowe

Cele strategiczne Banku w zakresie ryzyka kapitałowego:

- 1) dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
- 2) posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie 14%;
- 3) posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 12,5%;
- 4) przekazywanie na fundusze własne minimum 90% nadwyżki bilansowej;
- 5) ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej.

W procesie zarządzania ryzykiem kapitałowym :

Rada Nadzorcza:

- 1) zatwierdza procedury wewnętrzne Banku dotyczące procesu zarządzania i planowania kapitałowego, w tym szacowania kapitału wewnętrznego;
- 2) sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania decyzji ze strategią zarządzania i planowania kapitałowego;
- 3) ocenia, czy działania Zarządu w zakresie zarządzania kapitałowego są skuteczne i zgodne z polityką Rady.

Zarząd:

- 1) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację procedury w zakresie zarządzania i planowania kapitałowego, w tym łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko i szacowania kapitału wewnętrznego;
- 2) wprowadza podział realizowanych w Banku zadań w zakresie zarządzania ryzykiem kapitałowym;
- 3) przekazuje Radzie Nadzorczej Banku okresową informację na temat wielkości funduszy własnych oraz wielkości wymogów kapitałowych przypadających na istotne rodzaje ryzyka;
- 4) podejmuje czynności mające na celu zapewnienie zgodności działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa, w tym zapewnienie odpowiedniej wielkości funduszy własnych do skali działania Banku i ponoszonego ryzyka.

Komitet Zarządzania Ryzykami:

- 1) opiniuje stopień pokrycia funduszami różnych rodzajów ryzyka bankowego;
- 2) opiniuje informację sprawozdawczą sporządzaną przez Zespół ds. ryzyk i analiz dla Zarządu i Rady Nadzorczej;
- 3) opiniuje sposoby ograniczania ryzyka w przypadku pojawienia się zagrożeń związanych z brakiem adekwatności kapitałowej Banku.

Zespół ds. ryzyk i analiz:

- 1) monitoruje poziom funduszy własnych, identyfikuje potrzeby kapitałowe;
- 2) monitoruje poziom adekwatności kapitałowej;
- 3) opracowuje propozycje zmierzające do odpowiedniego alokowania funduszy własnych;
- 4) opracowuje sprawozdania z zakresu kapitału wewnętrznego i poziomu wewnętrznego współczynnika kapitałowego;
- 5) opracowuje propozycje aktualizacji procedury w zakresie zarządzania i planowania kapitałowego, w tym wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko i szacowania kapitału wewnętrznego.

Główny Księgowy:

- 1) gromadzi dane finansowe, potrzebne do monitorowania adekwatności kapitałowej Banku;
- 2) opracowuje założenia planowania kapitałowego;
- 3) monitoruje realizację planu kapitałowego;
- 4) oblicza łączną kwotę ekspozycji na ryzyko, całkowity wymóg kapitałowy i wysokość współczynników kapitałowych;
- 5) opracowuje kompleksową informację zarządczą określoną w „*Instrukcji System informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Grodzisku Wielkopolskim*”;
- 6) wskazuje na rozwiązania zmierzające do efektywnego wykorzystania funduszy własnych;
- 7) może wносить propozycje zmian do procedur wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko i szacowania kapitału wewnętrznego, w wypadku zaistnienia sytuacji specyficznej, której dotychczasowe procedury nie obejmowały.

2. Pomiar, monitorowanie ryzyka i system raportowania.

Ryzyko kredytowe i koncentracji

1. Prezes Zarządu miesięcznie otrzymuje:
 - a) raport nt. kredytów straconych (bilansowych i pozabilansowych),
 - b) sprawozdanie z prowadzonych działań windykacyjnych – komorniczych
2. Zarząd:
 - 1) miesięcznie otrzymuje informację:
 - a) o klasyfikacji należności Banku, utworzonych i rozwiązanych rezerwach celowych,
 - b) z monitoringu klientów o zaangażowaniu pow. 1 mln. PLN,
 - 2) kwartalnie otrzymuje sprawozdanie z windykacji należności Banku,
 - 3) rocznie otrzymuje:
 - a) analizę skuteczności egzekucji (w oparciu o dane historyczne),
 - b) informację o weryfikacji wiarygodności wykorzystywanych w Banku baz danych o rynku nieruchomości,
 - c) wyniki oceny rzeczoznawców rekomendowanych przez Bank,
 - d) Informację o zmianach poziomu cen nieruchomości
3. Komitet Zarządzania Ryzykami i Zarząd otrzymują:
 - 1) miesięcznie raporty dotyczące:
 - a) struktury i dynamiki kredytów według kategorii ryzyka,

- b) struktury i dynamiki rezerw na zagrożone ekspozycje kredytowe,
- c) struktury i dynamiki portfela kredytowego i zobowiązań pozabilansowych według podmiotów,
- d) struktury, dynamiki oraz poziomu wykorzystania limitów dla dużych zaangażowań podmiotów niefinansowych,
- e) wysokości funduszy własnych, obowiązujących limitów koncentracji zaangażowań oraz wykorzystaniu limitów,
- f) dużych zaangażowań Banku wobec klienta lub grupy klientów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie

2) kwartalnie raporty dotyczące:

- a) struktury i dynamiki portfela kredytowego dot. osób wewnętrznych,
- b) wysokości i poziomie wykorzystania limitów zaangażowań w podziale na branże, jednorodne instrumenty finansowe, rodzaje zabezpieczeń,
- c) wysokości i poziomie wykorzystania limitów strukturalnych,
- d) wykorzystania limitów dla nowo udzielonych kredytów,
- e) struktury produktów kredytowych, generowanych przychodów odsetkowych i wielkości kredytów zagrożonych,
- f) prowadzonych spraw windykacyjnych i efektów windykacji,
- g) analizy ryzyka kredytów zabezpieczonych hipotecznie, w tym: wykorzystania limitów,
- h) analizy ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych, w tym: wykorzystania limitów,
- i) wyników testów warunków skrajnych dla ryzyka kredytowego.

3) półrocznie bądź rocznie raporty dotyczące:

- wyników z przeprowadzonych testów warunków skrajnych dla ryzyka kredytowego i koncentracji, w tym: ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie i detalicznych ekspozycji kredytowych

- 4. Zarząd i Rada Nadzorcza otrzymują kwartalnie raport o poziomie ryzyka i skuteczności stosowanych zasad zabezpieczania kredytów ubezpieczeniami;
- 5. Rada Nadzorcza otrzymuje półroczne sprawozdania z zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym: zabezpieczonych hipotecznie i detalicznych ekspozycji kredytowych, łącznie z wykorzystaniem limitów i wynikami testów warunków skrajnych.

Ryzyko płynności

- 1. Główny Księgowy otrzymuje:
 - 1) codziennie informację o nadzorczych miarach płynności oraz o poziomie wskaźnika LCR,
 - 2) miesięcznie raport weryfikacji danych do modelu ryzyka płynności
- 2. Główny Księgowy i Komitet Zarządzania Ryzykami otrzymują miesięcznie raport z informacjami o:
 - a) źródłach finansowania działalności Banku,
 - b) strukturze i stabilności depozytów,
 - c) wysokości zobowiązań pozabilansowych udzielonych,

- d) alternatywnych źródłach finansowania,
 - e) stopniu niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych - luka płynności,
 - f) wskaźnikach wczesnego ostrzegania,
 - g) analizie wskaźników,
 - h) ocenie błędu prognozy płynności krótkoterminowej
3. Komitet Zarządzania Ryzykami i Zarząd otrzymują miesięcznie, a Rada Nadzorcza kwartalnie sprawozdanie z zarządzania ryzykiem płynności;
 4. Główny Księgowy, Komitet Zarządzania Ryzykami oraz Zarząd otrzymują kwartalnie raport dotyczący stopnia niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych - luka dynamiczna;
 5. Komitet Zarządzania Ryzykami i Zarząd oraz Rada Nadzorcza otrzymują kwartalnie wyniki testów warunków skrajnych dla ryzyka płynności;
 6. Komitet Zarządzania Ryzykami i Zarząd otrzymują rocznie wyniki analizy płynności długoterminowej.

Ryzyko stopy procentowej

1. Główny Księgowy otrzymuje miesięcznie wyniki analizy ryzyka stopy procentowej;
2. Komitet Zarządzania Ryzykami i Zarząd otrzymują miesięcznie, a Rada Nadzorcza kwartalnie sprawozdanie z zarządzania ryzykiem stopy procentowej;
3. Komitet Zarządzania Ryzykami i Zarząd otrzymują kwartalnie, a Rada Nadzorcza półrocznie wyniki testów warunków skrajnych dla ryzyka stopy procentowej.

Ryzyko walutowe

1. Główny Księgowy otrzymuje codziennie informację o bieżącej pozycji walutowej Banku;
2. Komitet Zarządzania Ryzykami i Zarząd otrzymują miesięcznie, a Rada Nadzorcza półrocznie sprawozdanie z zarządzania ryzykiem walutowym;
3. Komitet Zarządzania Ryzykami i Zarząd otrzymują kwartalnie a Rada Nadzorcza półrocznie wyniki testów warunków skrajnych dla ryzyka walutowego.

Ryzyko kapitałowe

1. Zarząd miesięcznie otrzymuje informację o sytuacji ekonomiczno – finansowej Banku,
2. Zarząd i Rada Nadzorcza kwartalnie otrzymują informację nt.:
 - a) wskaźników sytuacji finansowej Banku,
 - b) wykonaniu planu finansowego,
3. Komitet Zarządzania Ryzykami i Zarząd kwartalnie, a Rada Nadzorcza półrocznie otrzymują informację nt. oceny wewnętrznej adekwatności kapitałowej Banku i poziomie współczynników kapitałowych;
4. Komitet Zarządzania Ryzykami, Zarząd i Rada Nadzorcza rocznie otrzymują informację nt. wyników przeprowadzonych testów warunków skrajnych.

Ryzyko operacyjne

1. Komitet Zarządzania Ryzykami i Zarząd otrzymują:
 - 1) kwartalnie:
 - a) raport z miesięcznej analizy rejestru incydentów ryzyka operacyjnego wraz z mapami ryzyka,
 - b) raport z wykorzystania limitów i wskaźników KRI,
 - c) wyniki testów warunków skrajnych,
 - 2) rocznie: raport z przeprowadzonej samooceny procesów występujących w Banku
2. Rada Nadzorcza otrzymuje kwartalnie raport z zarządzania ryzykiem operacyjnym,
3. Zarząd
 - 1) półrocznie otrzymuje:
 - a) sprawozdanie z realizacji Programu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowania terroryzmu,
 - b) informację z przeglądu skarg i reklamacji,
 - 2) rocznie otrzymuje bezpieczeństwo informacji: raport o przetwarzaniu danych osobowych,
4. Zarząd i Rada Nadzorcza otrzymują rocznie raporty z funkcjonowania systemów informatycznych i stanu bezpieczeństwa teleinformatycznego Banku,
5. Komitet Zarządzania Ryzykami, Zarząd i Rada Nadzorcza otrzymują rocznie raport dotyczący ryzyka związanego z powierzaniem wykonywania czynności... (outsourcing),

3. W celu ograniczania ryzyka Bank:

- 1) opracował procedury dotyczące zarządzania ryzykami oraz dokonuje ich corocznej weryfikacji;
- 2) wyznaczył i monitoruje poziom limitów ograniczających ryzyka;
- 3) dokonuje corocznej weryfikacji limitów przyjętych w celu ograniczenia ryzyka;
- 4) tworzy rezerwy na ryzyko kredytowe;
- 5) przyjmuje zabezpieczenia ograniczające ryzyko kredytowe;
- 6) przeprowadza testy warunków skrajnych;
- 7) objął zagadnienia związane z zarządzaniem ryzykami planem kontroli wewnętrznej;
- 8) opracował plany awaryjne i plany ciągłości działania na wypadek wystąpienia sytuacji kryzysowych.

III. Fundusze własne

1. Zapewniając bezpieczeństwo ekonomiczne, Bank utrzymuje fundusze własne dostosowane do rozmiaru prowadzonej działalności.
2. Fundusze własne Banku (uznany kapitał) oznaczają sumę :
 - 1) kapitału Tier I, który składa się z kapitału podstawowego Tier I i kapitału dodatkowego Tier I,
 - 2) kapitału Tier II .
3. Kapitał podstawowy Tier I (CET 1) składa się z następujących pozycji (z zastosowaniem wyłączeń, korekt i opcji alternatywnych o których mowa w Rozporządzeniu UE):
 - 1) funduszu udziałowego z zastrzeżeniem pkt 5),
 - 2) funduszu zasobowego,
 - 3) kapitału rezerwowego,
 - 4) funduszy ogólnego ryzyka bankowego,
 - 5) Bank stopniowo wyłącza z Kapitału Tier I fundusz udziałowy, zgodnie z harmonogramem przekazany przez KNF
4. Kapitał dodatkowy Tier I składa się z Instrumentów kapitałowych, zaliczanych do funduszy podstawowych za zgodą KNF,
5. Kapitał Tier II składa się z Instrumentów kapitałowych, zaliczanych do Tier II za zgodą KNF, z uwzględnieniem amortyzacji.
6. Poniższe zestawienie przedstawia poziom poszczególnych pozycji funduszy własnych Banku według stanu na dzień 31.12.2015 roku.

Wyszczególnienie	Kwota w tys. zł
Fundusze własne ogółem dla współczynnika wypłacalności	35.705,9
Kapitał Tier I	
Kapitał podstawowy Tier I	35.125,9
Fundusz udziałowy (100%) – informacja dodatkowa, nie sumuje się do funduszy, w tym:	122,4
zaliczany do kapitału podstawowego (korekty okresu przejściowego)	65,5
Kapitał rezerwowy (kapitał zasobowy i rezerwowy)	30.002,3
Skumulowane inne całkowite dochody (kapitał z aktualizacji wyceny)	376,6
Fundusze ogólne ryzyka bankowego	5.000,0
(-) Inne wartości niematerialne i prawne	-92,5
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I (np. amortyzacja kapitału z aktualizacji wyceny ze znakiem (-))	- 226,00
Kapitał Tier II	0,0
Korekty z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego według metody standardowej (do wysokości maksymalnie 1,25% kwot ekspozycji ważonych ryzykiem)	580,0

Wartość jednego udziału wynosi 100 zł.

Bank nie prowadzi sekurytyzacji aktywów.

IV. Adekwatność kapitałowa

1. BS stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:

- 1) metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
- 2) metodę wskaźnika bazowego w zakresie ryzyka operacyjnego,
- 3) metodę de minimis w zakresie ryzyka walutowego

Wartość aktywów ważonych ryzykiem obliczonych dla ekspozycji wobec małego lub średniego przedsiębiorcy (MŚP), zaliczonych do ekspozycji wobec przedsiębiorstw lub ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach (z wyłączeniem ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania), Bank dodatkowo mnoży przez współczynnik wsparcia równy 0,7619.

2. Poniższa tabela przedstawia kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem (po zastosowaniu współczynnika wsparcia dla MŚP) dla każdej z klas ekspozycji, wg stanu na 31.12.2015r.

	Wyszczególnienie	Kwota w tys. zł
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	28,8
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	138,1
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	2,2
4.	Ekspozycje wobec instytucji	3 734,4
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	1 172,5
6.	Ekspozycje detaliczne	361,1
7.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	4 545,9
8.	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	4,7
9.	Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	0,0
10.	Ekspozycje kapitałowe	282,5
11.	Inne pozycje	513,6
	RAZEM	10 783,8

3. Poniższe zestawienie przedstawia poziom minimalnego oraz dodatkowego wymogu kapitałowego na poszczególne rodzaje ryzyka według stanu na dzień 31.12.2015 roku.

Wyszczególnienie	Kwota w tys. zł
Ryzyko kredytowe	10 784
Ryzyko rynkowe (walutowe)	-
Ryzyko operacyjne	1 430
Minimalny wymóg kapitałowy	12 214
Ryzyko koncentracji zaangażowań	-
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	-
Ryzyko płynności	11
Ryzyko kapitałowe	-
Ryzyko biznesowe	15
Ryzyko modeli	357
Pozostałe ryzyka	-
Dodatkowy wymóg kapitałowy	383
Wewnętrzny wymóg kapitałowy	12 597
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I [%]	23,01
Współczynnik kapitału Tier I [%]	23,04
Łączny współczynnik kapitałowy [%]	23,39
Wewnętrzny współczynnik kapitałowy [%]	22,68

V. Ryzyko kredytowe

1. Należności przeterminowane – należności, których termin spłaty już upłynął (wymagalne). Definicja ta stosowana jest dla celów rachunkowości.
2. Należności zagrożone.
Należności zagrożone – ekspozycje kredytowe zakwalifikowane do grupy „zagrożone”, w tym do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone”. Definicja stosowana do celów rachunkowości.
3. Opis stosowanego podejścia i metod przyjętych do ustalania korekt wartości i rezerw.
Dla potrzeb ustalania korekt wartości i rezerw Bank stosuje zasady określone w *Polityce rachunkowości Banku Spółdzielczym w Grodzisku Wielkopolskim* z października 2015r. oraz w procedurze wewnętrznej w sprawie tworzenia rezerw celowych.
4. Łączna kwota ekspozycji kredytowych według wartości bilansowej na dzień 31.12.2015r. (po korektach, ale bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego) i średnia kwota ekspozycji w podziale na klasy.

	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2015 r. w tys. zł	Średnia kwota w okresie od 01.01.2015r. do 31.12.2015r. w tys. zł
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	720,4	1 696,9
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	8 633,6	7 657,8
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	27,0	838,9
4.	Ekspozycje wobec instytucji	136 921,0	129 804,3
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	19 237,0	19 186,9
6.	Ekspozycje detaliczne	6 017,6	6 136,2
7.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	76 049,3	75 478,1
8.	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	56,2	327,6
9.	Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	0,0	0,0
10.	Ekspozycje kapitałowe	3 531,2	3 531,2
11.	Inne pozycje	10 055,0	9 639,9
	RAZEM	261 248,5	251 649,5

Opierając się na metodyce BION (w zakresie poziomu ryzyka koncentracji) Bank żadnej z klas ekspozycji kredytowych **nie uznał za istotną**.

VI. Ryzyko kredytowe do wyliczania kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem

Bank nie stosuje zewnętrznych ocen wiarygodności kredytowej.

VII. Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym

1. Podział ekspozycji ze względu na cel nabycia według stanu na 31.12.2015r.

	Rodzaj ekspozycji	Kwota ekspozycji zakupionych ze względu na zyski kapitałowe w tys. zł
1.	Bankowe papiery wartościowe	1 800,0
	RAZEM	1 800,0

Ekspozycję wycenia się według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej.

2. Zestawienie papierów wartościowych według stanu na dzień 31.12.2015r.

	Rodzaj ekspozycji	Wartość bilansowa w tys. zł
1.	Bankowe papiery wartościowe	1 811,0
	RAZEM	1 811,0

VIII. Ryzyko stopy procentowej dla pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego

1. Charakter ryzyka stopy procentowej, podstawowe założenia pomiaru ryzyka.

- 1) W ramach ryzyka stopy procentowej, Bank wyróżnia następujące kategorie ryzyka:
 - a) ryzyko przeszacowania (niedopasowanie terminów zapadalności / wymagalności),
 - b) ryzyko bazowe,
 - c) ryzyko opcji klienta,
 - d) ryzyko krzywej dochodowości.
- 2) Najważniejsza część ryzyka stopy procentowej w Banku związana jest z ryzykiem przeszacowania oraz ryzykiem bazowym.
- 3) Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej koncentruje się na zarządzaniu ryzykiem przeszacowania, ryzykiem bazowym oraz na kontroli ryzyka opcji klienta oraz kształtowania się ryzyka krzywej dochodowości,
- 4) Do pomiaru ryzyka stopy procentowej Bank stosuje następujące metody:
 - a) lukę przeszacowania;
 - b) metodę wyniku odsetkowego;
 - c) metodę zaktualizowanej wartości ekonomicznej;
- 5) Badaniu i ocenie podlega wpływ zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy, fundusze własne Banku oraz wartość ekonomiczną kapitału.

2. Częstotliwość pomiaru ryzyka.

Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej z miesięczną częstotliwością. Wyniki pomiaru wraz z opisem i komentarzem przekazywane są:

- 1) co miesiąc Komitetowi Zarządzania Ryzykami i Zarządowi Banku,
 - 2) co kwartał Radzie Nadzorczej Banku
3. Zmiana wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego łącznie przy założeniu szokowego ruchu stóp procentowych na dzień 31.12.2015 roku wyniosłaby 1.567,3 tys. zł. (5,04% funduszy własnych).

XI. Ryzyko płynności

W każdym dniu sprawozdawczym Bank dokonuje obliczeń nadzorczych miar płynności.

Na dzień **31.12.2015r.** nadzorcze miary płynności kształtowały się następująco:

		Norma obowiązująca	Wartość
Luka płynności – różnica między sumą podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności a środkami obcymi niestabilnymi	M 1	Min. 0,00	24.862,46 tys.
Współczynnik płynności krótkoterminowej – iloraz podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności do środków obcych niestabilnych	M 2	Min. 1,00	1,63
Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi	M 3	Min. 1,00	4,48
Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	M 4	Min. 1,00	1,88
Wskaźnik pokrycia wypływów netto	LCR	Min.60 %	71 %

Luka płynności – luka niedopasowania aktywów i pasywów .

Wskaźnik skumulowany dla pierwszych trzech przedziałów kształtowały się następująco:

	do 1 miesiąca	1 do 3 miesięcy	3 do 6 miesięcy
Grudzień 2015r.	1,58	1,66	1,90
Limit	Min. 1	Min. 1	Min. 1

X. Wymogi kapitałowe na kwoty ekspozycji sekurytyzacyjnych ważone ryzykiem

Bank nie dokonywał sekurytyzacji aktywów.

XI. Informacja nt. ryzyka operacyjnego

Bank Spółdzielczy w Grodzisku Wielkopolskim realizując zapisy Rekomendacji M przedstawia informację dotyczącą ryzyka operacyjnego.

1. Informacja na temat sumy strat i ilości zdarzeń z tytułu ryzyka operacyjnego w podziale na rodzaje / kategorie ryzyka operacyjnego:

Rodzaje / Kategorie zdarzeń ryzyka operacyjnego		Razem	
		Ilość	Strata
1. Oszustwo wewnętrzne	1. Działania nieuprawnione		
	2. Kradzież i oszustwo		
2. Oszustwo zewnętrzne	1. Kradzież i oszustwo		
	2. Bezpieczeństwo systemów		
3. Zasady dotyczące zatrudnienia i bezpieczeństwo w miejscu pracy	1. Stosunki pracownicze	70	65,9 tys.
	2. Bezpieczeństwo środowiska pracy		
	3. Podziały i dyskryminacja		
4. Klienci, produkty i praktyki operacyjne	1. Obsługa klientów, ujawnianie informacji o Klientach, zobowiązania względem klientów	8	-----
	2. Niewłaściwe praktyki biznesowe lub rynkowe		
	3. Wady produktów		
	4. Klasyfikacja klienta i ekspozycje		
	5. Usługi doradcze		
5. Szkody związane z aktywami rzeczowymi	Kłęski żywiołowe i inne zdarzenia.	1	-----
6. Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	Systemy	256	5,8 tys.
7. Wykonywanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	1. Wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji	9 527	-----
	2. Monitorowanie i sprawozdawczość		
	3. Napływ i dokumentacja klientów	1	-----
	4. Zarządzanie rachunkami klientów		
	5. Kontrahenci niebędący klientami banku (np. izby rozliczeniowe)		
	6. Sprzedawcy i dostawcy		
SUMA		9 863	71,7 tys.

W roku 2015 nie odnotowano istotnych strat z tytułu ryzyka operacyjnego.

2. Informacja na temat zarejestrowanych istotnych zdarzeń operacyjnych.

Bank wyznaczył krytyczne i kluczowe dla swojej działalności procesy - w minionym okresie nie wystąpiły istotne zdarzenia, mogące zakłócić prawidłowe funkcjonowanie banku.

XII. Polityka zmiennych składników wynagradzania

Bank podaje do wiadomości publicznej informacje dotyczące polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w rozumieniu § 28 ust. 1 uchwały Nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku (Dz. Urz. KNF Nr , poz.) obejmujące:

- 1) informacje dotyczące procesu ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń, w tym, w przypadku banku, o którym mowa w § 6 ust. 4 lub 5 uchwały, o której mowa w zdaniu wstępnym, informacje dotyczące składu i zakresu zadań komitetu ds. wynagrodzeń, konsultanta zewnętrznego, jeżeli bank korzystał z jego usług przy ustalaniu tych zasad, oraz osób biorących udział w procesie decyzyjnym przy opracowaniu tych zasad ze wskazaniem ich roli;
- 2) najważniejsze informacje dotyczące kształtowania wynagrodzeń, w tym w zakresie wynagrodzeń zależnych od wyników, w rozumieniu § 29 pkt 1 uchwały, o której mowa w zdaniu wstępnym, kryteriów pomiaru wyników i korygowania tych wyników o ryzyko oraz zasad uwzględniania długoterminowych wyników banku uwzględniających korekty o koszt wynagrodzeń;
- 3) informacje na temat kryteriów oceny wyników, stanowiących podstawę uprawnień do składników wynagrodzenia, o których mowa w § 29 pkt 7 uchwały, o której mowa w zdaniu wstępnym, lub zmiennych składników wynagrodzenia;
- 4) główne parametry oraz zasady ustalania wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku, w tym sposobu powiązania wysokości wynagrodzenia z wynikami w przypadku wynagrodzeń zależnych od wyników;
- 5) zbiorcze informacje ilościowe dotyczące wysokości wynagrodzenia z podziałem na linie biznesowe stosowane w zarządzaniu bankiem;
- 6) zbiorcze informacje ilościowe na temat wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku z podziałem na:
 - a) członków zarządu, osoby podległe bezpośrednio członkowi zarządu bez względu na podstawę ich zatrudnienia, dyrektorów oddziałów i ich zastępców oraz głównego księgowego,
 - b) pozostałe osoby zajmujące stanowiska kierownicze w banku, zawierające dane obejmujące:
 - wartość wynagrodzeń za dany rok obrotowy z podziałem na wynagrodzenie stałe i zmienne oraz liczbę osób je otrzymujących;
 - wartość i formy wynagrodzenia zmiennego z podziałem na wynagrodzenie płatne w gotówce oraz instrumentach, o których mowa w § 29 pkt 7 uchwały, o której mowa w zdaniu wstępnym niniejszego ustępu;

- wartość wynagrodzeń z odroczoną wypłatą z podziałem na część już przyznaną i jeszcze nie przyznaną;
- wartość wynagrodzeń z odroczoną wypłatą przyznanych w danym roku obrotowym, wypłaconych i zmniejszonych w ramach korekty związanej z wynikami;
- wartość płatności związanych z podjęciem zatrudnienia i z zakończeniem stosunku zatrudnienia dokonanych w danym roku obrotowym, liczbę osób otrzymujących takie płatności oraz najwyższą taką płatność na rzecz jednej osoby.

Zgodnie z przyjętą przez Bank „Polityką zmiennych składników wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Grodzisku Wielkopolskim” do osób mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku - zajmujących stanowiska kierownicze w Banku podlegających pod zapisy Uchwały KNF 258/2011 i wskazanej Polityki zalicza się:

Lp.	Wyszczególnienie
1.	Prezesa Zarządu
2.	Wiceprezesa Zarządu
3.	Członka Zarządu

Do obowiązującego w Banku systemu wynagradzania członków Zarządu wprowadza się zmienny składnik wynagrodzenia - w rozumieniu Uchwały KNF 258/2011 - regulaminową premię roczną.

Regulaminowa premia roczna, przyznawana jest na podstawie oceny efektów pracy członka Zarządu Banku przy zastosowaniu kryteriów wskazanych w części : „Zasad oceny członka Zarządu”.

Rada Nadzorcza dokonuje oceny efektów pracy członka Zarządu Banku najpóźniej do końca II kwartału roku następującego po okresie oceny.

W sytuacji, gdy Bank znajduje się w trudnej sytuacji finansowej lub objęty został programem naprawczym w rozumieniu przepisów Prawa bankowego, jest w likwidacji lub ogłoszono upadłość Banku oraz w przypadku negatywnej oceny efektów pracy członka Zarządu, Rada Nadzorcza może:

- 1) zmniejszyć lub nie przyznawać premii rocznej,
- 2) zmniejszyć lub nie wypłacać odroczonej części premii rocznej¹.

Na odroczoną część wynagrodzenia zmiennego Bank tworzy rezerwę.

Zasady oceny członka Zarządu

Ocena efektów pracy członka Zarządu Banku dokonywana jest po zakończeniu roku obrotowego i obejmuje 3 lata, tzn. rok miniony oraz 2 poprzednie.

Kryteriami oceny efektów pracy są:

- 1) jakość portfela kredytowego,

¹ W przypadku, gdy Bank dokonuje odroczenia części przyznanej premii rocznej.

- 2) realizacja planu finansowego Banku,
- 3) realizacja przyjętej strategii (kierunków działania).

Jakość portfela kredytowego mierzona jest procentowym udziałem kredytów zagrożonych (suma ekspozycji zaklasyfikowanych do 2, 3 i 4 grupy ryzyka) w portfelu kredytów udzielonych podmiotom niefinansowym.

Pozytywna ocena uwarunkowana jest od łącznego spełnienia następujących przesłanek:

- 1) utrzymania udziału, o którym mowa w punkcie 3 na poziomie nie wyższym niż 8,5 % ,
- 2) realizacji zaplanowanego na dany rok wyniku finansowego netto Banku,
- 3) realizację przyjętej strategii (kierunków działania).

Oceny dokonywane są dwuetapowo. tj. w momencie przyznania premii oraz w momencie uruchomienia części odroczonej.

Przy ocenie pracy członka Zarządu Banku Rada Nadzorcza uwzględnia zweryfikowany przez biegłego rewidenta wynik finansowy netto.

Zgodnie z przyjętą „Polityką ...” łączna kwota premii rocznej dla członków Zarządu Banku ustalana jest w wysokości 3 % rocznego zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego netto z zastrzeżeniem, że wysokość premii nie może być większa niż 15 % osiągniętego w danym roku przez członka Zarządu wynagrodzenia zasadniczego.

Wypłata premii rocznej następuje jednorazowo (część premii rocznej nie jest odraczana), jeżeli w roku podlegającym ocenie spełniony jest jeden z poniższych warunków:

- a) suma bilansowa Banku nie przekracza kwoty 300 mln PLN.
- b) dynamika portfela kredytowego Banku rok do roku nie przekracza 120 %.

W dniu 26 kwietnia 2016r. Rada Nadzorcza dokonała oceny efektów pracy członków Zarządu Banku Spółdzielczego Grodzisku Wielkopolskim za lata 2013- 2015.

Rada Nadzorcza na podstawie całorocznej pracy i osiągniętych wyników pozytywnie ocenia efekty pracy poszczególnych członków Zarządu Banku Spółdzielczego Grodzisku Wielkopolskim w okresie lat 2013-2015, niemniej z uwagi na nie zrealizowanie zaplanowanego na 2015 rok wyniku finansowego netto Banku i zaplanowane na 2016 rok osiągnięcie niskiego wyniku finansowego, mając na uwadze możliwy wpływ decyzji o przyznaniu zmiennych składników wynagrodzeń na pozycję kapitałową Banku w przyszłości, Rada Nadzorcza nie przyznała członkom Zarządu Banku Spółdzielczego w Grodzisku Wielkopolskim regulaminowej rocznej premii za 2015 rok.

Zbiornicze informacje ilościowe na temat wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Grodzisku Wielkopolskim – zawiera załącznik do niniejszej informacji

XIII. Dźwignia finansowa

Wskaźnik dźwigni finansowej oblicza się jako miarę kapitału Tier I w łącznej kwocie aktywów w wartości bilansowej, powiększonej o łączną kwotę zobowiązań pozabilansowych nieodliczonych przy wyznaczaniu kapitału.

Średni wskaźnik dźwigni z roku 2015 wynosi: 13,0 %

XIV. Informacje końcowe

Zakres powyższych informacji o charakterze ilościowym i jakościowym opracowany został przez:

- Zespół ds. ryzyk i analiz – (punkty: II, IV-VI, VIII,IX, XI, XIII),
- Główny Księgowy - (punkty: III, VII, X),
- Zespół księgowości własnej (punkt: XII),
- Zespół Administracyjny (punkt: I, XII)

Grodzisk Wielkopolski, dnia 24 czerwca 2016r.

Sporządził:

Kierownik Zespołu ds. ryzyk i analiz

Katarzyna Sroka

Zatwierdził :

Edmund Kowalski – Prezes Zarządu

Hanna Hojan – Wiceprezes Zarządu

Bartosz Wieczorek – członek Zarządu